

RAPORT

Raport z ewaluacji działań w ramach projektu p.n „Młodzi, aktywni dla lokalnego środowiska” realizowanego przez Fundację Przestrzeń dla Obywateli w okresie 1.07-31.12.2024, finansowanego przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

1. Tło projektu

Na terenie Dolnego Śląska funkcjonuje Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze (MDP) jest ich 331 i zrzeszają 3822 druhen i druhow. Zajmują się głównie podnoszeniem wiedzy w zakresie ochrony przeciwpożarowej, rozwijaniem sprawności fizycznej, działalnością sportową i kulturalno-oświatową. W środowiskach wiejskich MDP pełnią ważne funkcje aktywizują i integrują młodych, dają możliwość rozwijania pasji, nawiązywania kontaktów, zapewniają również wymianę pokoleniową i ciągłość funkcjonowania OSP, co przy ubywaniu młodych w gminach wiejskich jest niezwykle ważne.

OSP dla wielu środowisk młodzieży z małych miejscowości stało się ważnym doświadczeniem życiowym, miejscem zdobywania kompetencji społecznych i obywatelskich, funkcjonowania w grupie, odpowiedzialności za kolegów i koleżanki, uczenia się pomagania innym. W gminach mniejszych jest to ważna ścieżka aktywizacji młodszego pokolenia i zdobywania doświadczeń społecznych. Główna aktywność Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych to wspieranie starszych strażaków w działaniach prewencyjnych i akcjach gaśniczych czy ochronie miejsc zagrożeń. Młodzież i dzieci w celu podnoszenia swojej sprawności fizycznej uczestniczą w zawodach pożarniczych oraz działaniach na rzecz społeczności lokalnej w danej wsi lub gminie.

W czasie wrzeźniowej powodzi młodzież zabezpieczała strażaków na zapleczu susząc ubrania, szykując ciepłe posiłki oraz dbając o sprzęt służący do usuwania skutków powodzi. Członkowie

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

MDP nie mogli uczestniczyć bezpośrednio w działaniach zabezpieczających wały nadrzeczne ale mogli szykować worki, piasek oraz promować zbiórki potrzebnych sprzętów dla powodzian czy segregować zebrany sprzęt i materiały.

Wspólnie z opiekunami/dowódcami oraz młodzieżą drużyn pożarniczych wybraliśmy takie działania, które praktycznie włączyły młodzież w decyzje dotyczące lokalnego środowiska, uczyły odpowiedzialności i obywatelskich postaw, współpracy w znajdowaniu rozwiązań, dostrzeganiu problemów, które w dłuższej perspektywie mogą mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie miejscowości i całej gminy i ukierunkować na budowanie odporności na zmiany klimatu.

Rejon Dolnego Śląska którego na terenie którego są zlokalizowane drużyny pożarnicze objęte projektem jest narażony na powodzie i podtopienia w rejonie Czarnej Wody, dopływu do Kaczawy oraz rzeki Skory dopływu do Czarnej Wody. To rejon od kilku lat mocniej narażony na upały, susze i niedobory wody, a to wpływa na zwiększenie ilości pożarów, jednocześnie w przypadku deszczy nawalnych, które nawiedziły Dolny Śląsk rzeki te wylały czyniąc wiele szkód w zakresie infrastruktury drogowej, podtopień budynków i szkód na polach. Dlatego też młodzież powinna mieć podstawową wiedzę z zakresu zagrożeń i skutków zmian klimatu jak również zasad reagowania w okresie klęsk żywiołowych oraz zagrożeń gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. Stąd też w naszym projekcie kładliśmy nacisk na kształtowanie kompetencji współpracy, identyfikacji problemów w środowisku lokalnym, poszukiwaniu rozwiązań oraz praktycznym wdrożeniu pomysłów młodzieży przy współpracy z dorosłymi strażakami i społecznością lokalną.

2.Przebieg projektu

Projektem zostały zrekrutowane dwie Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze z OSP Ulesie i OSP Olszanica. Zostały one zaangażowane na etapie tworzenia projektu oraz w trakcie realizacji.

MDP OSP Ulesie to drużyna składająca się z kilkunastu osób, głównie młodzieży ze szkół średnich. Drużyna jest zróżnicowana wiekowo 15-19 lat, mimo tego młodzież jest zgrana, chętna do pomocy i działania. Drużyna regularnie się spotyka raz w tygodniu zwykle w sobotę.

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy

Trudne warunki lokalowe do spotkań, odbywają się głównie na zapleczu OSP lub na świeżym powietrzu. W czasie przebiegu projektu drużyna angażowała się w zbiórkę darów dla powodzian, w sprzątanie cmentarza w Ulesiu, obchody Św. Mikołaja, miała też manewry medyczne, czyli praktyczną naukę zachowania się w czasie wypadków.

Drużyna MDP OSP Olszanica liczy ok. 30 osób. To drużyna składająca się z młodzieży (ok. 10 osób w wieku 12-18 lat) i dzieci (ok. 20 osób, poniżej 11 lat) – przy czym mimo różnicy wieku dzieci i młodzież bardzo sobie pomagają i wspierają się w trakcie zajęć. Drużyna spotyka się głównie w soboty oraz popołudniami w świetlicy wiejskiej funkcjonującej przy OSP.

Obie drużyny po raz pierwszy brały udział w projekcie społecznym i współpracowały z naszą Fundacją.

W ramach projektu przeprowadzono po 3 warsztaty w każdej MDP-OSP:

- Edukacja obywatelska od podstaw – ćwiczenia z zakresu komunikacji i współpracy w grupie, komunikacji bez przemocy, jak wspierać młodych w wyrażaniu własnych opinii, jak przekazywać je samorządowi lokalnemu – petycje, wnioski, przykłady praktyczne- wolontariat, młodzieżowe rady gminne,
- Bez wody nie ma życia i akcji gaśniczych”- jak przebiegają zmiany klimatu, jak są widoczne w środowisku lokalnym, dlaczego woda ma takie znaczenie w bezpieczeństwie przeciwpożarowym, Mój ślad wodny, Co mogę zrobić w domu, szkole, OSP, jak mogę oddziaływać na samorząd w kwestiach gromadzenia wody, akcje edukacyjne,
- „W poszukiwaniu wody”- gdzie woda jest gromadzona, jak objawia się susza, jak retencjonują wodę zbiorniki i rzeki, właściwości retencyjne lasów i zagrożenie pożarowe – spotkanie z przyrodnikiem. Młodzież wykonywała ćwiczenia, pracowała w grupie, dyskutowała, zgłaszała swoje propozycje rozwiązań, wykonywała gry terenowe.

Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem, były prowadzone w sposób aktywizujący, młodzież zadawała pytania i chętnie wykonywała ćwiczenia praktyczne. Ta tematyka po raz pierwszy była poruszana wśród młodzieży, była to wiedza szczególnie przydatna z uwagi wrześnieowe powodzie i zagrożenia podtopieniami na terenie miejsc zamieszkania

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy

uczestników, jak również z uwagi na inne gwałtowne zjawiska pogodowe które dzieją się w rejonie zamieszkania uczestników projektu.

Warsztaty uzyskały 90% pozytywnych ocen przez młodzież, najbardziej podobały się zajęcia w poszukiwaniu wody i liczenie Mojego śladu wodnego, jak również możliwość dyskusowania nad problemami i odnoszenie tego do najbliższego środowiska.

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy

Realizacja zielonych inicjatyw – to działanie w swoim założeniu miało pokazać

Młodzież zaplanowała, wykonała i się opiekuje miejscami tworzonymi w najbliższym otoczeniu np. rabatami retencyjnymi, miejscami do gromadzenia wody, nasadzeniami, które są też miejscami służącymi integracji młodzieży i całej lokalnej społeczności. Inicjatywy zostały wykonane przy wsparciu opiekunów, ekspertów zielono-niebieskiej infrastruktury. Realizacja inicjatyw miała charakter otwarty, były poprzedzone spacerami badawczymi oraz warsztatami planowania inicjatyw w przestrzeni wsi.

Młodzież z Ulesia zdecydowała się na nasadzenia kwitnących, rodzimych gatunków roślin na wiejskim placu zabaw, który pełni równocześnie miejsce integracji lokalnej społeczności i wspólnego spędzania czasu mieszkańców. Dodatkowo młodzież zamontowała na drzewach 5 budek dla ptaków i wzbogaciła lokalny staw o rodzime gatunki roślin wodnych.

Młodzież z Olszanicy zdecydowała się na nasadzenia kwitnących i rodzimych gatunków roślin posadzonych w różnych miejscach w centrum wsi tj. nasadzenia koło świetlicy wiejskiej, wokół placu zabaw oraz wokół boiska.

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Obie inicjatywy były wsparte fachową pomocą architekta krajobrazu i ekologa. W nasadzeniach uczestniczyli również dorośli strażacy i społeczność lokalna. Zostały wykorzystane materiały lokalne t.j łopaty, ziemia. Obie inicjatywy były uzgodnione z sołtysami i Urzędami Gmin.

Wszyscy podkreślali wartość tego działania jako aktywizację społeczną, mobilizację i integrację i praktyczną naukę działań na rzecz środowiska i retencji.

Działania otrzymały 90 % pozytywnych ocen przez młodzież. Podkreślano dobrą organizację, możliwość poznania pracy architekta krajobrazu, wspólną integrację i zaangażowanie wielu osób. Młodzież podkreślała że miejsca będą zadbane przez MDP.

Organizacja zielonego pikniku

Na koniec realizacji projektu zorganizowano Zielony Piknik Ekologiczny, dla dwóch MDP, który odbył się 8 grudnia 2024 r. Piknik ze względu na porę roku odbył się w sali OSP Olszanica i uczestniczyło w nim razem 35 osób z Ulesia oraz z Olszanicy wraz z dorosłymi opiekunami. W czasie pikniku młodzież pokazała jak realizowano inicjatywy, była wymiana doświadczeń, odbyły się gry i zabawy sprawnościowe oraz pokaz pracy dendrologa na wysokości z wykonaniem zabiegów na drzewach.

Młodzież z obu OSP mogła się lepiej poznać i wymienić doświadczeniami, uzgodnić na przyszłość wspólne działania sprawnościowe. Najbardziej podobał się pokaz pracy dendrologa na wysokości oraz praktyczne nagrody przekazane uczestnikom projektu t.j. czołówki i rękawice strażackie.

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy

W trakcie całego projektu młodzież pomagała w szykowaniu postów na FB i robieniu zdjęć.

Rezultaty, ewaluacja i ocena trwałości projektu

Projekt oceniono bardzo dobrze, działania w projekcie były ocenione jako ciekawe, rozwijające kompetencje młodzieży i bardzo przydatne:

- młodzież MDP uzyskała potrzebną wiedzę nt. zmian klimatu i angażowanie w działania społeczne na rzecz własnej społeczności - ocena 9/10;
- młodzież MDP wykonała ekologiczną inicjatywę, która będzie łagodziła zmiany klimatu i będzie sprzyjała lokalnej przyrodzie - ocena 10/10
- zaangażowanie młodzieży i lokalnej społeczności w inicjatywę ekologiczną - ocena 8/10
- uczestnictwo w warsztatach i pikniku ekologicznym jako działania integrujące lokalną społeczność MDP - ocena 10/10.
- ogólna ocena projektu - 9/10.

Rezultaty projektu na przyszłość:

- nawiązanie trwałych więzi pomiędzy uczestnikami projektu, rozwijająca wymiana doświadczeń i współpraca, zachęcenie innych młodych do przekazywania swoich pomysłów

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy

władzom lokalnym, pojawiły się pomysły współpracy pomiędzy drużynami z Ulesia i Olszany na wspólne zawody pożarnicze oraz wspólne wycieczki;

- opieka nad zielonymi inicjatywami w kolejnych latach i traktowanie tych miejsc jako swoich przestrzeni, młodzież z Ulesia i Olszanicy sprząta te miejsca, dba o porządek, na wiosnę mają wykonać prace pielęgnacyjne;

- trwałe doświadczenie wykorzystania kompetencji obywatelskich, które będzie procentować w życiu dorosłym i włączanie się w sprawy swojej miejscowości, gminy. Te umiejętności zostały wysoko ocenione przez młodzież jako kapitał na przyszłość;

- stałe prowadzenie strony internetowej projektu i mediów społecznościowych oraz kierowanie informacji do tej grupy odbiorców;

- stałe udzielanie wsparcia przez naszą Fundację dla MDP poprzez przygotowanie kolejnych projektów na podstawie zidentyfikowanych potrzeb i problemów i przetestowanych narzędzi. Nasza Fundacja zdobyła cały szereg informacji na temat specyfiki działania Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, wiemy jakie mają potrzeby, w jaki sposób mogą się angażować, czym są szczególnie zainteresowani.

Bardzo istotne jest to, że projekt nałożył się powódź na Dolnym Śląsku i pokazał jak ważna jest wiedza o zagrożeniach powodziowych, o tym jak funkcjonują doliny rzek w czasie gwałtownych ulew, co robić aby lepiej gromadzić i retencjonować wodę w czasie suszy, jak zachować się w czasie zagrożenia.

Do tej pory takie działania podnoszące wiedzę i umiejętności praktyczne nie były proponowane ani młodzieży ani dorosłym strażakom. Tu widzimy jaką mamy do odegrania rolę jeśli chodzi o kwestie podnoszenia kompetencji w zakresie adaptacji społeczności do zmian klimatu, po to by lepiej się zabezpieczać lokalnie oraz podejmować współpracę nie tylko w czasie gwałtownych zjawisk pogodowych ale również w trakcie coraz częściej zdarzających się suszy.

Legnica 20. 12.2024

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy na lata 2022 – 2033

Fundusz
Młodzieżowy